

خدا حافظ حیات وحش!

نابودی ماهی‌ها

ماهی‌ها زیر آب زندگی می‌کنند. بنابراین، بررسی وضعیت آن‌ها بسیار دشوارتر از جانوران و گیاهان خشکی است. اما به تازگی اعلام شده است که ۱۱۷۳ گونه ماهی در خطر نابودی قرار گرفته‌اند. مثلاً پژوهش‌ها نشان داده‌اند که جمعیت ماهی‌های خاویاری خزر، مانند فیل ماهی، شیپ و تاس ماهی در سال‌های اخیر در ایران بسیار کاهش یافته است و آن‌ها در معرض انقراض است.

فعالیت‌های ما انسان‌ها به نابودی بسیاری از جانوران دوست‌داشتنی و مفید کمک می‌کند. تخریب جنگل‌ها و کمک به بیابان‌زایی، آلودگی محیط و بهره‌برداری بیش از حد از منابع طبیعی به نابودی زیستگاه‌ها می‌انجامد و زندگی گونه‌های جانوری را به خطر می‌اندازد. «اتحادیه بین‌المللی حفاظت» هر چند سال یک‌بار فهرستی از گونه‌هایی را که در سراسر جهان در خطر انقراض قرار دارند، منتشر می‌کند. در این فهرست که «فهرست سرخ» نام دارد، تعدادی از جانوران ایران هم وجود دارند. ۱

دوزیستان در خطر

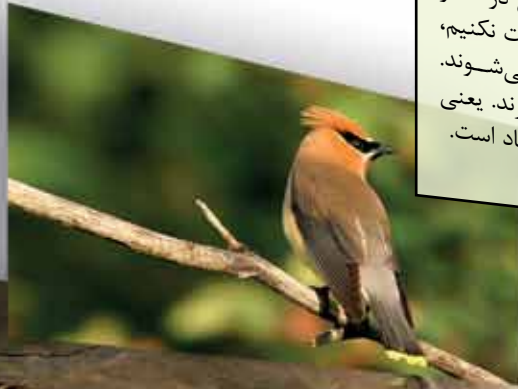
دوزیستان بیشتر از دیگر مهره‌داران در خطر انقراض‌اند. در ۳۰ سال گذشته گزارش‌هایی از نابودی شمار بسیاری از دوزیستان کره زمین در نقاط متفاوت جهان منتشر شده است. مثلاً یکی از دوزیستان کمیاب ایرانی که شدیداً در خطر انقراض قرار دارد، سمندر لرستانی است. عده‌ای سودجو و دشمن طبیعت این سمندر زیبا را برای فروش در داخل یا خارج ایران، صید می‌کنند و می‌فروشند.

ماهی‌های خوراکی را دریابیم

ماهی‌های خوراکی در خطر ماهی‌گیری بیش از اندازه قرار دارند، چون تعداد ماهی‌هایی که هر سال متولد می‌شوند بسیار کمتر از ماهی‌های صید شده است. البته ماهی‌های آب شیرین در خطر بیشتری قرار دارند، چون آب‌های شیرین کره زمین بسیار محدودند. بسیاری از ماهی‌های آب شیرین مجبورند در برکه‌های کوچک آب زندگی کنند.

پرنندگان در خطرند

تعداد قابل توجهی از پرنندگان ایران در خطر انقراض‌اند. یعنی اگر از آن‌ها حفاظت نکنیم، به‌زودی از بین می‌روند و نابود می‌شوند. برخی دیگر از آن‌ها آسیب‌پذیرند. یعنی احتمال انقراض آن‌ها در طبیعت زیاد است.

نابودی پستان‌داران

دو گونه از پستان‌داران ایران، چندی است که منقرض شده‌اند: ببر مازندران به کلی از جهان رخت بر بسته و شیر ایرانی که حداقل در محیط‌زیست خود، یعنی ایران منقرض شده است. در فهرست سرخ به‌جز زیرگونه ایرانی یوزپلنگ آسیایی، خرس سیاه و شیر ایرانی نیز در آستانه انقراض اعلام شده‌اند. تعدادی از گونه‌های پستان‌داران ایران آسیب‌پذیر معرفی شده‌اند: پازن، گاو دریایی، انواع خفاش‌ها، شنگ، سنجابک دم‌موشی، قوچ و میش، فک خزری، زیرگونه ایرانی گور آسیایی نیز در معرض خطر است.

پرنندگان را نجات دهیم

● درنای سیبری که بزرگ‌ترین درناست، بدنی کاملاً سفید یکدست دارد و از سیبری به ایران مهاجرت می‌کند، در آستانه انقراض قرار دارد.

● اردک سرسفید از اردک‌های ماهی‌خوار است و منقار آبی رنگ دارد. این پرنده کمیاب که گاه در آب‌های داخلی ایران به تعداد اندک مشاهده می‌شود، در معرض انقراض است.

● کرکس پشت سفید در مناطق باز با درختان پراکنده و زمین‌های کشاورزی اطراف روستاها به تعداد اندک زندگی می‌کند و در آستانه انقراض است.

● جمعیت گیلان‌شاه یا گیلان‌شاه نوک باریک که از خانواده «آبچلیک»هاست و به تعداد اندک در سواحل خلیج فارس یافت می‌شود، در حال کاهش است و این گونه در خطر انقراض قرار دارد.

● جمعیت هوبره در کشور ما رو به کاهش است. بنابراین این پرنده حلال گوشت که در ایران حمایت شده، ممکن است به‌زودی منقرض شود.

چند عامل کاهش جمعیت دوزیستان

● آلودگی صوتی که نمی‌گذارد صدای جفت‌خواهی وزغ‌ها و قورباغه‌های نر به ماده‌ها برسد.

● ورود جانوران شکارچی به زیستگاه دوزیستان.

● چند تکه‌شدن زیستگاه‌ها به علت دخالت‌های انسان در محیط‌زیست.

● خرابی لایه اوزون و برخورد پرتوهای فرابنفش خورشیدی به بدن برهنه دوزیستان.

● آلودگی محیط‌زیست و ورود سم‌های گوناگون به زیستگاه‌های دوزیستان.

